

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.644/2017/8. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Simon Tamás ügyvéd által képviselt **I.rendű felperes neve(címe)** szám alatti lakos I. rendű, **II.rendű felperes neve(címe)** szám alatti lakos II. rendű és **III.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos III. rendű felpereseknek – a **jogtanácsos neve (címe)** által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása és kártérítés iránt indított perében – melybe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében a dr. Papp Katalin Gabriella ügyvéd által képviselt **Alperesi beavatkozó** beavatkozott – a Szolnoki Törvényszék 2017. június 2. napján kelt 25.P.20.717/2013/93. sorszámú ítélete ellen a felperes részéről 96., az alperes részéről 95. és az alperesi beavatkozó részéről 94. sorszámon előterjesztett fellebbezések folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **részben megváltoztatja** és az alábbiak szerint újraszövegezi:

Kötelezi az alperest, 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű felperesnek 4.105.582,- (Négymillió-egyszázöttezer-ötszáznyolcvankettő) forintot és ebből 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) forint után 2012. július 9. napjától, 63.855,- (Hatvanháromezer-nyolcszázötvenöt) forint után 2012. március 5. napjától, 1.386.942,- (Egymillió-háromszáznyolcvanhatezer-kilencszáznegyvenkettő) forint után 2012. július 15. napjától, 154.785,- (Egyszázötvennégyezer-hétszáznyolcvanöt) forint után 2012. augusztus 24. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

Kötelezi az alperest, 15 nap alatt fizessen meg a II. rendű felperesnek 800.000,- (Nyolcszázezer) forintot, a III. rendű felperesnek 200.000,- (Kettőszázezer) forintot és ezen összegek után 2012. július 9. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

Ezt meghaladóan az I-III. rendű felperesek keresetét elutasítja.

Kötelezi az I-III. rendű felpereseket, együttesen fizessenek meg az alperesnek 700.000,- (Hétszázezer) forint, a beavatkozónak 80.000,- (Nyolcvanezer) forint elsőfokú eljárási költséget. Kötelezi az I. rendű felperest 519.300,- (Ötszáztizenkilencezer-háromszáz) forint, a II. rendű felperest 192.000,- (Egyszázkilencvenkettőezer) forint, az alperest 304.400,- (Háromszáznégyezer-négy száz) forint elsőfokú eljárási illeték megfizetésére – külön felhívásra – az államnak.

Megállapítja, hogy 120.000,- (Egyszázhuszezer) forint elsőfokú eljárási illeték és 334.219,- (Háromszázharmincnégyezer-kettőszáztizenkilenc) forint előlegezett költség az állam terhén marad.

A peres felek és a beavatkozó másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Kötelezi az I. rendű felperest 707.000,- (Hétszáz-hétezer) forint, a II. rendű felperest 256.000,- (Kettőszázötvenhatezer) forint, a beavatkozót 121.000,- (Egyszázhuszonegyezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére – külön felhívásra – az államnak.

A fennmaradó 144.000,- (Egyszáznegyvennégyezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS

Az I. és II. rendű felperesek házastársak, a III. rendű felperes közös kiskorú gyermekük.

Az I. rendű felperes 2011. augusztus 13-án a lépcsőn rosszul lépett, jobb bokája a talpa alá bicsaklott. Az alperesi kórházban megállapították, hogy hármás, tökéletlen ficammal járó bokatörést szenvedett, és a jobboldali lábszárcsont középső harmadában is darabos törést észleltek. Még ugyanezen a napon megműtötték: a ficamot helyretették, a tört végeket a helyükre illesztették, húzócsavarral a törések között compressiot hoztak létre, ötlükú karmos lemezt helyeztek fel, a belboka törését húzóhurokkal rögzítették. A beteget műtét után 5 napon keresztül Zinacef kezelésben és trombosis profilaxisban részesítették, valamint bokája tehermentesítésének céljából rögzítőt is felhelyeztek.

Az alperesi intézményből 2011. augusztus 22-én bocsátották otthonába, ezt követően ambuláns kezelés alatt állt. A kontroll röntgenvizsgálatok alkalmával minden esetben a boka és lábszárcsonti ízületi rés kiszélesedését tapasztalták. Október 28-án eltávolították a rögzítő drótot, egyidejűleg Augmentin kezelést írtak elő. December 20-án baktérium tenyésztés céljából mintát vettek és Ceroximot, majd január 4-én Dalacin C antibiotikumot írtak fel. Ennek ellenére az I. rendű felperes sebe nehezen gyógyult, folyamatosan váladékozott. A későbbiekben – 2012. március 8-án – bakteriológiai vizsgálattal aerob baktérium jelenlétét mutatták ki. Rögzítették, hogy a tenyésztés folyamatban van. A tenyésztés eredménye az orvosi iratok között nem található.

2012. május 6-12. között az I. rendű felperest ismét az alperes kezelte, ennek során eltávolították a behelyezett csavart. Mivel sebe továbbra is váladékozott, lassan gyógyult, június 18-án felkereste a **(település 1)-i ... Kórházat**, ahol az elvégzett röntgenvizsgálat alapján megállapították, hogy a folyamatos fertőződés következtében álízület alakult ki.

Emiatt július 8-án felvették a **(település 2)-i ... Kórház-Rendelőintézet Baleseti Központ Septicus Osztályára**, ahol a belboka fölött gennyesen váladékozó sipolynyílás kialakulását diagnosztizálták. A bokaízület amplitúdója kb. 10 fokos és fájdalmas volt, az elvégzett bakteriológiai vizsgálat pedig staphylococcus baktériumot mutatott ki. Másnap ugyanitt megműtötték, bokáját elmerévítették és célzott antibiotikum terápiában részesült. Ezután a gyulladás megszűnt, majd július 19-én láztalanul hazabocsátották.

A ... Megyei Kormányhivatal Rehabilitációs Szakigazgatási Szerve 2012 augusztusában 50%-os össz-szervezeti egészségkárosodást állapított meg az I. rendű felperesnél, ezért rokkantsági ellátásban részesült, amit a 2013. december 20-án elvégzett felülvizsgálat alkalmával ezt 17%-osra mérsékeltek.

Az I. rendű felperes jelenlegi állapotában jobb oldalon 2 cm-es funkcionális végtagrövidülés látható, állapota végleges. A definitív artrodézis után a jobb oldali felső és alsó ugróízületben a mozgások teljesen megszűntek. Jobb lábára sántít, járáshoz segédeszközt nem használ.

A baleset bekövetkeztétől 2012. október 30-i gyógyulásáig járművön nem utazhatott, személygépkocsit nem vezethetett, segítséggel közlekedett kontrollvizsgálatokra. Felgyógyulásáig a II. rendű felperes és édesanyja látták el, gondozták.

Az I. rendű felperes 2011. május 2-től 2012. augusztus 26-ig állt alkalmazásban tehergépkocsi-vezetőként a **(B)** Kft.-nél. Munkakörét a balesetet követően ellátni nem tudta, a cég 2012. végétől tevékenységet nem végzett.

Betegállományban 2012. április 1-től 2012. augusztus 26-ig volt, nettó 185.450 forint táppénzt folyósítottak számára, ezt követően 2012. október 30-tól 2014. január 1-ig a rehabilitációs szakigazgatási szerv véleménye alapján rokkantsági ellátásban, majd álláskereső járadékban részesült. Egészségi állapota alapján munkát 2012. október 30-tól vállalhatott volna, ténylegesen 2014. augusztus 8-tól áll alkalmazásban.

Az elhúzódó sebgyógyulás, a kialakuló magatehetetlen, kilátástalan helyzet miatt az I. rendű felperes pszichés állapota felborult, majd fizikai állapotának javulása lelkiállapotának kedvező alakulását is eredményezte, érzelmi, működési panaszai csökkentek. Feszültsége, érzelmi labilitása, lehangoltsága kevésbé intenzíven, de továbbra is megmaradt, ezek tartósan jellemzik. Megváltozott élethelyzetét még nem fogadta el, ahhoz érzelmileg még nem alkalmazkodott, ez érzelmi működési zavarának további fennállását eredményezi.

A II. rendű felperessel való érzelmi kapcsolatát a történetek negatívan befolyásolták. Gyakrabban türelmetlenek egymás irányában. Intimitási problémáik alakultak ki, szexuális aktivitásuk csökkent. Kommunikációs problémák is jelentkeztek, ami további feszültségeket és a kapcsolati gondok erősödését eredményezte. Pozitív változás 2012 őszén következett be, az I. rendű felperes állapotának javulása után, de kapcsolati problémáik továbbra is vannak.

Az I. rendű felperes érzelmi működési zavara eléri a pszichiátriai betegség szintjét. Számára pszichoterápiás segítségnyújtás korlátozottan eredményes lehet.

A III. rendű felperesnek 2011 augusztusa és 2012 novembere között voltak lelki problémái, ezek azóta rendeződtek. Érzelmi működése átlagos, egészséges.

Az I. rendű felperes keresetében kérte megállapítani, hogy az alperes megsértette az egészséghez, testi épséghez fűződő személyiségi jogát, valamint a II-III. rendű felpereseknek sérült az ép, egészséges családban éléshez fűződő személyiségi joga. Erre tekintettel vagyoni és nemvagyoni káraik megtérítését igényelték.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta felelősségét az I. rendű felperesnél bekövetkezett egészségkárosodással összefüggésben.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes az I. rendű felperes egészségügyi ellátása során nem járt el a tőle elvárható gondossággal, és ezzel megsértette a testi épséghez, egészséghez fűződő személyiségi jogát, míg a II-III. rendű felperesek keresetét elutasította.

A Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.387/2015/3. számú végzésével a közbenső ítéletet – a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül – hatályon kívül helyezte és ugyanezt a bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította több lényeges eljárási szabálysértés miatt.

A megismételt eljárásban a felperesek továbbra is fenntartották kereseti kérelmüket.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, azt mind jogalapjában, mind összecszerűségében változatlanul vitatta.

A beavatkozó csatlakozott az alperes nyilatkozatához.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette az I. rendű felperes testi épséghez, egészséghez fűződő személyiségi jogát. Kimondta, az alperes kártérítési felelősséggel tartozik ezen jogsérelemmel okozati összefüggésben az I. rendű felperest ért – az 5-10 % mértékű egészségkárosodást meghaladó – maradandó egészségkárosodásért, továbbá az ehhez kapcsolódó vagyoni és nemvagyoni károkért. Kötelezte az I. rendű felperesnek 6.482.625 forint és ennek részösszegei után késedelmi kamat megfizetésére, ezt meghaladó kereseti kérelmét pedig elutasította. A II. és III. rendű felperesek keresetét teljes egészében elutasította. Indokolása szerint az I. rendű felperes és az alperes között egészségügyi szolgáltatás nyújtására vonatkozóan atipikus, ún. kezelési szerződés jött létre. Rámutatott, az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a beteg kezelése, egészségügyi ellátása során az 1997. évi CXIV. tv. (Eütv.) 77. § (3) bekezdésének megfelelően, az ellátásban résztvevőktől elvárható gondossággal, a szakmai és etikai szabályok, illetve irányelvek betartásával járt el. Megállapította, az alperes nem járt el megfelelő gondossággal, amikor az I. rendű felperes első ellátása alkalmával nem részesítette antibiotikus profilaxisban. Nem a kellő gondossággal járt el akkor sem, amikor észlelve a seb váladékozását, az álzület kialakulását, megfelelő sebészeti ellátását elmulasztotta, bakteriológiai mintát nem vett. Ítélezésének alapjául elfogadta a kirendelt **(szakértő 1)** igazságügyi szakértő és **(szakértő 2)** infektológus véleményét. Kiemelte, az alperes sem a zárójelentésen, sem a lázlapon, sem a dekurzus lapon nem rögzítette, így nem tudta bizonyítani, hogy az I. rendű felperes a műtétjét megelőzően antibiotikus profilaxisban részesült volna. Ugyan azt követően 5 napig antibiotikumot kapott, azonban zárt, steril műtétnél az alkalmazott Zinacef szakmailag nem indokolható, egyébként dózisa sem volt megfelelő. Az alperesi mulasztás oda vezetett, hogy tartósan kialakult a váladékozás, a bokaízület gyulladása, melyből eredően a felső ugróízület teljes mértékben elpusztult és emiatt kellett az I. rendű felperes bokáját elmerevíteni.

Az alperes védekezése kapcsán kiemelte, nem nyert bizonyítást, hogy az I. rendű felperes a lábát a gyulladás időszakában extrém módon megterhelte volna, hiszen a szakértő és a szakkonzulens a röntgenfelvételek alapján ezt egyértelműen kizárták.

A lefolytatott bizonyítás alapján nem találta igazoltnak a II. és III. rendű felperesek egészséges, teljes családban éléshez fűződő személyiségi jogának megsértését. Kifejtette, a család jelenleg is egy családi egységet képez, az I. és II. rendű felperesek házassága továbbra is fennáll, működőképes és együtt nevelik közös gyermeküket, a III. rendű felperest.

Az I. rendű felperes nemvagyoni kárigényének értékelésénél figyelemmel volt arra, hogy 2012. április 1-ig a törés szövődménymentes gyógyulása esetén is otthon tartózkodott volna és bekövetkezett volna 5-10 %-os egészségkárosodása, amely bizonyos fokú mozgásbeszűkülést okoz. Vagyoni kárigényeit részben találta alaposnak.

Az ítélet ellen a felperesek és a beavatkozó terjesztettek elő fellebbezést.

A felperesek jogorvoslati kérelme az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására és az alperes 2016. július 12-i keresetmódosítás szerinti marasztalására irányult. Hangsúlyozták, a felperesek a pszichológus szakvélemény szerint jelentős érzelmi megpróbáltatáson mentek keresztül. Úgy vélték, nem az esetleges munkaképesség-csökkenés százalékos mértékének van jelentősége az I. rendű felperesnek járó nemvagyoni kártérítés szempontjából, mivel a szakvélemény szerint nem lett volna kizárt teljes funkcionális gyógyulása sem. Bírói gyakorlatra hivatkozva kiemelték, ha nem kizárt, hogy az egészségkárosodás ne következzen be, az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelőssége fennáll. Ahhoz pedig, hogy megállapítást nyerjen a II. és III. rendű felperesek személyiségi jogséreleme, egyéb bizonyítás nem szükséges. Álláspontjuk alátámasztásául a pszichológus szakértő véleményére, továbbá **(tanú 1)** és **(tanú 2)** tanúk vallomására utaltak.

A részben elutasított vagyoni kárigényekkel összefüggésben hiányosnak tartották az ítélet indokolását. Hangsúlyozták, önmagában az, hogy az I. rendű felperes „túlnyomórészt” magát ellátni képes volt, nem jelenti, hogy nem szorult gondozásra, amit bizonyít, hogy több hónapig mindennap édesanyja segített neki, és igazolja ezt a II. rendű felperes részletes előadása is az állapotára nézve. Sérrelmezték a háztartási kisegítés jogcímén előterjesztett igény részbeni elutasítását. Érvelésük szerint a rehabilitációs szakigazgatási szerv véleménye, vagyis az, hogy valaki nem minősül megváltozott munkaképességűnek, nem jelenti, hogy nincs szüksége a ház körüli munkákban segítségre. Kiemelték, a bírói gyakorlat köztudomásúként kezeli a kulturális többletköltség felmerültét.

A beavatkozó fellebbezése elsősorban az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására és a nemvagyoni kártérítés 1.000.000,- forintra, a jövedelemkiesés kapcsán pedig 537.642,- forintra történő leszállítására irányult, míg másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérte. Véleménye az volt, az I. rendű felperest az egészségkárosodáson túl nem érte jelentős életminőség-csökkenés, nem sérültek családi és baráti kapcsolatai. Kérte értékelni, hogy a mozgásbeszűkülést és funkciókárosodást az alperesi intézményben nyújtott szolgáltatástól függetlenül elszenvedte volna. Érvelt azzal is, hogy a pszichológus szakértő szerint az I. rendű felperes alapszemélyiségét diszharmonikus érzelmi reakciókészség, alacsony érzelmi terhelhetőség, érzelmi sérülékenység jellemzi, így a fellépett érzelmi működési zavar az alperesi kezeléssel összefüggésben nem értékelhető. Hozzátette, a szakértő nem zárta ki annak lehetőségét, hogy szövődménymentes gyógyulás esetén is bekövetkezett volna mentális állapotromlása alapszemélyiségére tekintettel, ezért pedig az alperes felelősséggel nem tartozik. A jövedelemkiesés kapcsán hangsúlyozta, a szakértő szerint 2012 novemberétől kezdődően az I. rendű felperes munkába állhatott volna, sérülése gyógyultnak minősült. Kérdésesnek tartotta ugyanakkor azt is, hogy munkaviszonya 2012. augusztus 26-án milyen módon szűnt meg.

Másodlagos fellebbezési kérelmének indokaként arra hivatkozott, hogy a bíróság indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Véleménye szerint nem tisztázott az ápolás-gondozás, a háztartási kisegítés, a közlekedési többletköltsége, valamint hogy a rezsi igény milyen számításon alapul, mely bizonyítékok kerültek értékelésre.

Az alperes egyetértett a beavatkozó fellebbezésében foglaltakkal, fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet beavatkozó jogorvoslati kérelemmel nem érintett részének helyes indokai szerinti helybenhagyására irányult.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben – fellebbezésükkel nem érintett részében – ugyancsak az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

A fellebbezések **részben alaposak.**

A felperesek keresetükben több személyhez fűződő joguk megsértésére hivatkozással egyrészt annak objektív szankciójaként a jogsértés tényének megállapítását (Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja), másrészt szubjektív szankcióként vagyoni és nemvagyoni káraik megtérítését (Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja) kérték.

Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem kapcsán a felek közötti jogviszony természetét, jogi megítélésének szempontjait kimerítően taglalta, jogi alapvetéseit ezért az ítéletábra megismételni nem kívánja, azokkal mindenben egyetért.

Az I. rendű felperes követelésének jogalapja, az alperes helytállási kötelezettsége a másodfokú eljárásban – fellebbezés hiányában – már nem volt vitatott, az ítéletábrának ezért csak a

fellebbezéssel érintett egyes vagyoni és nemvagyoni kárigények kapcsán kellett állást foglalnia (Pp. 253. § (3) bekezdés).

I. Nemvagyoni kárigények:

A nemvagyoni kártérítés célja, hogy a károsultnak teljes reparációt biztosítson az elszenvedett nemvagyoni sérelmekért, a kártérítés mértékét ezért úgy kell meghatározni, hogy az a károkozás-vagy ítélelhozatalkori ár- és értékviszonyok mellett arányban álljon a bekövetkezett immateriális hátránnyal (eBDT 2003.907.). Ahogy azt az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB határozatában kifejtette, objektív mérce hiányában a bíróság mérlegelésén alapul a nemvagyoni kártérítés mértékének meghatározása. Funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodjon, amely az elszenvedett sérelemért megközelítőleg egyenértékű, más nemű előnyt nyújt. Általánosságban véve tehát a nemvagyoni kártérítésnek az érintett személy életminőségében bekövetkezett negatív változások kompenzálására kell alkalmasnak lennie, legfőbb funkciója az elvesztett életlehetőségeket helyettesítő, az elszenvedett fizikai és lelki terheket kiegyensúlyozó, azok helyett másnemű előny nyújtása. Mértékének ezért ahhoz kell igazodnia, hogy ez a személyiséget jellemző helyzet milyen mérvű kedvezőtlen irányú változást idézett elő, mennyiben hatott ki a fél életkörülményeire, személyes kapcsolataira. Az ítélezési gyakorlat ezzel összhangban a nemvagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménnyel összefüggő jövőbeli helyzetét, azaz a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát, időtartamát értékeli, de figyelembe veszi a hasonló következményekkel járó korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélezési gyakorlatot is (eBDT 2010.2296.).

Hozzá tartozót ért sérelem esetén ennek megfelelően azt kell vizsgálni, hogy az azt okozó káresemény milyen hatással volt a károsult családra, milyen változásokat idézett elő a családtagok érzelmi állapotában, esetleg egészségében, életvitelében, életminőségében, illetőleg jövőbeni lehetőségeik körében.

Az igényt érvényesítő jogosultakat ért hátrányokat a Pp. 163. § (3) bekezdése alapján egyes köztudomású és a perben bizonyított tények figyelembevételével gondosan mérlegelni kell, és a hátrányok összevetése útján, a kialakult bírói gyakorlatot is szem előtt tartva kell meghatározni a kárpótlást olyan összegben, amely alkalmas az így felmért immateriális hátrányok hozzávetőleges kompenzálására. A mérlegelés során szerepet kap a károkozó felróhatóságának foka is.

Kétségtelen, hogy az I. rendű felperes egészségromlásával nem sérült a II. és III. rendű felperesek teljes családban éléshez fűződő személyiségi joga, sérült azonban – az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően – az egészséges családban éléshez való joguk, ami esetükben a nemvagyoni kártérítés alapja lehet. A családban éléshez fűződő jog – mint a magánélet sérthetlenségéhez fűződő jog része – ugyanis mindkettőt felöleli, ahogyan ez tükröződik az Alaptörvény L) cikkében és VI. cikk (1) bekezdésében, valamint az ennek alapján megalkotott – ugyan csak 2013-ban hatályba lépett – a családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. tv. I. fejezetében.

Ehhez a felpereseknek az elsőfokú bíróság által megállapított személyiségi jogsértés kapcsán a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján azt kellett bizonyítani, hogy őket az I. rendű felperes egészségkárosodásával pénzbeli ellentételezést igénylő immateriális hátrány érte. Mindegyikük szempontjából lényeges, hogy az aggálytalan igazságügyi szakértői vélemény szerint az I. rendű felperes fizikális állapota végállapotnak tekinthető, vagyis abban a jövőben javulás nem várható.

De mérlegelési szempont – a fentiek szerint – az alperesi mulasztás súlya is. Ennek körében lényeges, hogy a szeptikus álzületet kellő időben nem diagnosztizálta és elégtelen volt a belső és külső rögzítés is, ami az oka az ízület elmozdulásának. Fontos körülmény továbbá, hogy az orvos a röntgenfelvétel ellenére stabil bokaízületet írt le és a terápia folytatását rendelte. Már a november

23-i leleten is látszott ugyanakkor, hogy a felső ízületi porcfelszín gyakorlatilag elfolyt, ez pedig komoly belső gyulladásra utalt, amit észlelni kellett volna (71. számú tárgyalási jegyzőkönyv). Az is súlyos mulasztásként értékelhető az alperesi oldalon, hogy az antibiotikum adása nincs kellően dokumentálva (hasonlóan: Kúria Pfv.III.21.946/2015/4.), így a megfelelő gyógyszeres kezelés bizonyítatlansága az ő terhére esik.

Értékelni kell ugyanakkor, hogy a szakvélemény szerint (20. oldal 1. bekezdés) még az elszenvedett törés szövődménymentes gyógyulása esetén is kisebb mértékű, 4-5 %-os egészségromlás lenne véleményezhető (30. tárgyalási jegyzőkönyv), ezen felül 2012. október 30-án az I. rendű felperes már gyógyultnak volt tekinthető.

Mindezeket együttesen mérlegelve (Pp. 206. § (1) bekezdés) az ítélet tábla – a kialakult bírói gyakorlatot is figyelembe véve – mérsékelte az elsőfokú bíróság által az I. rendű felperesnek megítélt összeget 2.500.000,- forintra (BH2011. 248., BDT2012. 2728., BDT2010. 2298., BDT2010. 2237., Szegedi Ítélet tábla Pf.I.20.086/2017/11., Szegedi Ítélet tábla Pf.III.20.009/2013/5., Fővárosi Ítélet tábla 6. Pf.20.123/2009/8., Fővárosi Ítélet tábla 17.Pf.20.495/2013/5., Debreceni Ítélet tábla Pf.I.20.631/2011/4.).

Az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően ugyanakkor a II. és III. rendű felperesek nemvagyoni kártérítési igénye az elszenvedett, egészséges családban éléshez fűződő személyiségi jog sérelme kapcsán részben megalapozott. Az erről való döntésnél az ítélet tábla figyelembe vette a kirendelt pszichológus szakértő szakvéleményében foglaltakat, ami pénzzel kompenzálható hátrányt igazolt. Súlytalán értékelte, hogy az I. és II. rendű felperesek társas kapcsolata továbbra sem felhőtlen és problémáktól mentes, ami ugyancsak kapcsolódik az alperes felróható mulasztásai miatt előállt I. rendű felperesi állapothoz. A III. rendű felperes vonatkozásában ugyanakkor azt tartotta szem előtt, hogy viszonylag rövid idő alatt pszichés állapota helyreállt, érzelmi működési problémái nincsenek. Ennek megfelelően az ítélet tábla a II. rendű felperes részére 800.000,- forint, míg a III. rendű részére 200.000,- forint összeget talált olyan mértékűnek, mely az őket ért hátrány teljes kompenzálására alkalmas.

II. Vagyoni kártérítések:

Az I. rendű felperest megillető kártérítés mértékének meghatározása során (rPtk. 355. § (1), (3)-(4) bekezdések) abból kellett kiindulni, hogy a kártérítésnek – amely a teljes kár megtérítését jelenti – egy konkrét társadalmi és élethelyzetben kell betöltenie reparációs funkcióját, a károkozó azonban nem kötelezhető a már bekövetkezett kárból nagyobb rész viselésére, mint ami a terhére róható. A vagyoni kártérítés körében éppen ezért csak azokat az indokolt költségeket lehet figyelembe venni, amelyek a káreseménnyel szükségképpen okozati összefüggésbe hozhatók. De tekintettel kell lenni arra is, hogy a károsult kárenyhítési kötelezettsége körében köteles mindent megtenni a hátrányos következmények csökkentése érdekében (Ptk. 340. § (1) bekezdés).

A felperesek és a beavatkozó fellebbezésének hiányában az elsőfokú bíróság által megítélt *gyógyszer-többletköltség* a fellebbezési szakban már nem volt vitás, így azt az ítélet tábla nem érintette.

Jövedelemkiesés

Az I. rendű felperes az e jogcímen megítélt kártérítési összeg kereset szerinti mértékre történő felemelését, míg a beavatkozó 537.642,- forintra való leszállítását kérte.

(Szakértő 1) igazságügyi szakértő kiegészített szakvéleménye szerint az I. rendű felperes bokatörésének átlagos funkcionális gyógytartama a klinikai és szakértői gyakorlat alapján 6-9 hónap, vagyis a szokványos gyógyulási időt figyelembe véve gyógyulása optimális esetben 2012.

április 1-re következhetett volna be. Tény ugyanakkor, hogy az I. rendű felperes a sérülést követően 2012. október 30-ig használt segédeszközt és végleges állapotának kialakulása is erre az időpontra tehető, vagyis ezt követően vállalhatott munkát.

A felperesek keresetlevelükhöz csatolták a **(B)** Kft. kimutatását az I. rendű felperes 2011 augusztusa és 2012 augusztusa közti munkabéréről. Eszerint havi jövedelme 2012 áprilisától munkaviszonya megszűnéséig hozzávetőlegesen 68.000,- és 75.000,- forint között mozgott.

Táppénzt a 2012. április 1-től augusztus 26-ig terjedő időszakban kapott összesen 185.450,- forint összegben. Miután elérhető jövedelme ekkor összesen 357.945,- forint lett volna, az elsőfokú bíróság a különbözet megfizetéséről rendelkezett (172.495,- forint). Ehhez azonban hozzá kell számítani 2012. szeptember és október hónapjaira a csatolt 2012-es, foglalkozásonkénti kimutatás szerinti, ilyen munkakörben elérhető átlagjövedelmet, ami 145.112,- forint, azaz összesen 290.224,- forint.

Az ezt követő időszakra (2012. november 1-2014. augusztus 8.) azonban az I. rendű felperes a Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti kötelezettsége ellenére nem tudta bizonyítani, hogy az alperes mulasztásával okozati összefüggésben nem tudott munkát vállalni, ezért az alperes jövedelemkiesés címén ekkor már kártérítésre nem kötelezhető. Lényeges ugyanis, hogy a vagyoni kártérítés körében csak azokat az indokolt költségeket, elmaradt jövedelmeket, hasznokat lehet figyelembe venni, amelyek a káreseménnyel szükségképpen okozati összefüggésbe hozhatók. Mivel a károsult ekkor már képes lett volna munkát vállalni, kárenyhítési kötelezettsége (Ptk. 340. § (1) bekezdés) körében – a hátrányos következményeket csökkentése érdekében – köteles lett volna ezt megtenni. Az ezzel kapcsolatos bizonyítatlanság az ő terhére esik. Ha az érintett időszakban esetlegesen nem tudott elhelyezkedni, az nem róható az alperes terhére.

Mindezek alapján jövedelemvesztés címén az ítéletábra – a Pp. 253. § (3) bekezdését alkalmazva – **537.642,-** forint összegű I. rendű felperesi kárigényt talált indokoltnak.

Erőmegfeszítési járadék

A Ptk. 356. § (1) bekezdése a baleset folytán munkaképesség-csökkenést szenvedett személy járadékának feltételül szabja, hogy a baleset utáni keresete neki fel nem róható okból ne érje el a baleset előttit. A (3) bekezdés foglalkozik azzal a speciális esettel, amikor a balesetet szenvedett személy a balesetből eredő jelentős testi fogyatékosága ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel éri el a keresetét. A rendkívüli munkateljesítményből származó speciális jogkövetkezmények levonásához ekként a Ptk. 356. § (1) és (3) bekezdésében meghatározott és a kártérítés törvényi feltételeinek együttesen kell fennállniuk. Így ha a csökkent munkaképességűvé vált személyt keresetvesztés nem éri, ilyen jellegű járadékra nem tarthat igényt (hasonlóan: Kúria Pfv.III.21.020/2014/5., Kúria Pfv.III.20.731/2015/5., BDT2011.2449.). A csatolt jövedelemigazolásból láthatóan az I. rendű felperes többet keres, mint a káreseményt megelőzően, de esetében szövődménymentes gyógyulás esetén is véleményezhető volt bizonyos fokú egészségkárosodás.

Ápolás-gondozás

Az alperesi érveléssel szemben a perben beszerzett orvosszakértői vélemény nem azt állapította meg, hogy az I. rendű felperes ápolása a káresemény bekövetkezése után nem volt indokolt, csupán azt, hogy nem volt szüksége teljeskörű ápolásra. Ebből a szakértői megállapításból pedig okszerűen az következik, az I. rendű felperes részleges ápolása és gondozása 2012. október 30-ig indokolt volt. A tanúvallomások alapján pedig tényként állapítható meg, hogy azt az I. rendű felperes édesanyja és házastársa, a II. rendű felperes látták el. A bírói gyakorlat konzekvens avonatközásban, hogy a kárért felelős személy kártérítési kötelezettségét nem enyhítheti, ha a hozzátartozó a saját szabadideje terhére ellenszolgáltatás igénye nélkül ápolja vagy gondozza a beteget, ezért az alperes köteles megtéríteni annak a részleges ápolásnak és gondozásnak az ellenértékét, amit a

hozzátartozók az I. rendű felperesnek nyújtottak (Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.447/2011/7.). A mértéket illetően az ítéltábla – elfogadva a felperesek által csatolt ... Házi Betegápoló Szolgálat aktuális árait – a keresetet **515.550,-forint** összegben ezen a jogalapon alaposnak találta.

Háztartási kisegítés

Az orvosi szakvélemény és a tanúvallomások alapján megállapítható, hogy 2012. április 1. és 2012. október 30. között az I. rendű felperes az alperesi mulasztásra visszavezethető egészségromlása miatt nem volt képes elvégezni a ház körüli munkákat, kialakult állapota után kiesett a háztartási munkák jelentős részéből. A követelés jogalapja tekintetében az ítéltábla csupán utal az ápolás és gondozás költségével kapcsolatban már részletesen kifejtett jogi álláspontjára. Az I. rendű felperesi fellebbezéssel összefüggésben viszont kiemeli, a rehabilitációs szakigazgatási szerv szerint egészségügyi intézményben való ápolása 17% és a szakértő sem tett olyan utalást, hogy jelentős háztartási kisegítésre lett volna szüksége. De egyéb peradat sincs arra nézve, hogy az I. rendű felperes a ház körül egyáltalán ne lenne képes munkát végezni, az viszont állapotát ismerve tényként elfogadható, hogy a nehezebb fizikai munkákat segítséggel kell megoldania. Ugyanakkor értékelni kell azt is, hogy a szakértői vélemény szerint 5-10%-os egészségkárosodása a bokatörésből adódóan egyébként is lett volna, vagyis az alperes szakmai szabályoknak megfelelő kezelése esetén is felmerült volna bizonyos mértékű háztartási kisegítési költség. A fentebb részletesen ismertetett jogelvekkel összhangban ezért ekörben egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésével, bár járadék megfizetésére ezen a címen nem látott lehetőséget. Mértékénél ugyanakkor – a kialakult bírói gyakorlat szerint – a ... Szolgálat díjának 75%-ával számolva napi 1 óra tartamban összesen **240.750,-** forint (321.000,- forint 75%-a) megtérítését találta indokoltnak a 2012. április 1. és október 30.-a közötti időtartamra (hasonlóan: Kúria Pfv.III.20.765/2017/7.).

Közlekedési többletköltség

Az I. rendű felperes 2012. április 1. és október 30. közti igazolt állapotából kiindulva – a Pp. 163. § (3) bekezdése szerint – elfogadható, hogy kizárólag járművel utazhatott, így szükségképpen felmerült az alperes mulasztásával okozati összefüggésbe hozható többszöri utazás költsége az egészségügyi intézménybe, ahogy az utazások indokoltságára a szakértő is tett megállapítást. Mindezek alapján az ítéltábla az I. rendű felperes ezirányú igényét nem találta eltúlzottnak és **154.785,-** forintban elfogadta azt.

Rezsi többletköltség

Etekintetben az ítéltábla jogalapját tekintve visszaül a közlekedési többletköltség kapcsán kifejtett álláspontjára. Az összecszerülés vonatkozásában ugyanakkor rámutat, 2012. október 30.-át követően az I. rendű felperes munkát vállalhatott volna, következésképpen ekkortól az alperes már rezsi többletköltségben nem marasztalható. Ennélfogva az ilyen címen járó kártérítési összeget az ítéltábla – a felperesi számítás arányában – **93.000,-** forintban határozta meg az elfogadott 2012. április 1-október 30. közti időszakra.

Kulturális többletköltség

Az ítéltábla a tanúvallomások alapján arra a következtetésre jutott, az I. rendű felperesnél a káresemény előtt is merült fel kulturális jellegű költség. Annak bizonyítása viszont, hogy fordított kiadásai az alperes felróható magatartásával okozati összefüggésben megnövekedtek, a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján őt terhelte, aminek nem tudott eleget tenni. Mivel a Pp. 3. § (3) bekezdése szerint a bizonyítás esetleges sikertelensége a bizonyításra kötelezett felet terheli, a kulturális többletköltség felmerültének bizonyítatlanságát az I. rendű felperes terhére kellett értékelni, ami azt jelenti, hogy az e jogcímen előterjesztett követelés alaptalan.

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően – a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – részben megváltoztatta és újraszövegezte. Az egyes vagyoni és nemvagyoni tételekre nézve eltérően állapította meg a késedelmi kamat (Ptk. 301. § (1) bekezdés) kezdő időpontját és részben elfogadta a felperesek kérelmét, részben egyes költségek felmerülésének időszakát középárányosan számította. Figyelemmel volt arra, hogy a Ptk. 360. § (1) bekezdése értelmében a kártérítés a kár bekövetkezésével válik esedékessé, ami az egyes kártételek kapcsán eltérő lehet, hiszen az alperesi mulasztásokkal összefüggésbe hozható hátrányos állapot kialakulása nem nyitja meg automatikusan az összes igény érvényesítésének lehetőségét, ez csupán a nemvagyoni kár esetében van ugyanis így. A vagyoni károk esetében magának a vagyoni hátránynak a felmerültével nyílik meg az igényérvényesítés, tehát az ezek megtérítésére irányuló követelés ekkortól esedékes, ez a késedelmi kamatfizetés kapcsán irányadó kezdő időpont is. Ha pedig ilyen vagyoni hátrány bizonyos időszakban tartósan éri a károsultat, a középárányos időpont lesz a kamatfizetés kezdete.

A pernyertességi-pervesztességi arányok megváltozása folytán módosult az alperesnek járó perköltség összege (Pp. 81. § (1) bekezdés). Mértékének meghatározásánál az ítéltábla figyelembe vette 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdését, valamint (5) és (6) bekezdéseit, és azt a kifejtett jogi képviselői munka arányában, mérlegeléssel állapította meg. Hozzászámította a felek hatályon kívül helyező végzésben megállapított költségeit, azonban ugyancsak a pernyertesség arányában.

Az elsőfokú eljárási illeték alapját az egyes felperesekre külön-külön, eltérő kereseti kérelmeikre tekintettel kellett meghatározni, ugyanígy pernyertességük arányát is (az I. rendű felperes 32%-ban, a II. rendű 20%-ban, a III. rendű 10%-ban lett pernyertes). A III. rendű felperes teljes személyes költségmentessége folytán az öt pervesztessége arányában terhelő elsőfokú eljárási illeték az állam terhén marad (6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés, 14. §), míg az I. és II. rendű felpereseket és az alperest az IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése szerint kötelezte annak megfizetésére külön felhívásra az államnak, melynek során tekintettel volt az I-II. rendű felperesek részleges költségmentességére. Az alperes az illetékmentességéhez szükséges nyilatkozatot az eljárásban nem csatolt (Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja, (3) bekezdés), ezt pedig az Itv. Nagykommentárja szerint az eljárás megindításakor – alperesi pozícióban értelemszerűen akkor, amikor a perről tudomást szerez – kell megtennie.

Azonos számítási mód alapján kalkulálta az ítéltábla a felmerült és előlegezett szakértői díj viselését. Figyelembe vette az alperes által letétbe helyezett 150.000,- forintot, és azt, hogy **(szakértő 1)** és **(szakértő 2)** szakértők igénybevétele kizárólag az I. rendű felperes vizsgálata kapcsán merült fel, míg a pszichológus szakértő mindhárom felperest vizsgálta. Ennek eredményeként az I. és II. rendű felperesek részleges, a III. rendű teljes személyes költségmentessége folytán előlegezett költség az állam terhén marad a fent hivatkozott IM rendeletnek megfelelően.

A felperesek fellebbezését együttesen értékelve és a beavatkozó jogorvoslati kérelmének eredményességét tekintve a fellebbezési szakban a pernyertességi arányok közel azonosak, figyelemmel az alperes fellebbezési ellenkérelmére is, ezért a másodfokú eljárásban az ítéltábla kimondta, hogy a másodfokú eljárási költségeiket maguk viselik.

A fellebbezési eljárási illeték alapját az egyes felperesekre ugyancsak külön számította és ezek eredményessége (I. rendű felperes 20%, II. rendű felperes 10%, beavatkozó 66%) szerint marasztalta az I. és II. rendű felpereseket, valamint a beavatkozót a le nem rótt fellebbezési eljárási illetékben (IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése). A III. rendű felperes által le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az IM rendelet 13. § (1) bekezdés, 14. §-a alapján az állam terhén marad.

Szeged, 2018. február 23.

Dr. Kiss Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
előadó bíró

Dr. Bálint Attila s.k.
táblabíró